

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP – 4101-009-04/2014
P/14/010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 53 08, F +48 22 444 52 52
kap@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/14/010 – Wykonywanie zadań w zakresie współpracy z Polonią i Polakami za granicą ukierunkowanych na podtrzymywanie więzi z krajem i wspomaganie migracji powrotnych.

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli, Departament Administracji Publicznej

Kontrolerzy 1. Edyta Jamioł, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 92068 z dnia 12 listopada 2014 r.
2. Tadeusz Wrona, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr 92069 z dnia 12 listopada 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-4)

Jednostka kontrolowana Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Irlandii z siedzibą w Dublinie (dalej *Ambasada* lub *Placówka*)

Kierownik jednostki kontrolowanej Piotr Rakowski, Chargé d’Affairs a.i. (dalej *Chargé d’Affairs a.i.*) od 1 sierpnia 2014 r.
Marcin Nawrot, Ambasador (dalej *Ambasador*) od 11 października 2010 r. do 31 lipca 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 5)

Użyte w wystąpieniu pokontrolnym skróty oznaczają:

- MSZ – Ministerstwo Spraw Zagranicznych;
- DWPPG MSZ - Departament Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą MSZ;
- Organizacja polonijna – organizacja polonijna zarejestrowana i działająca za granicą;
- SPK – Szkolny Punkt Konsultacyjny;
- szkoła społeczna - szkoła prowadzona przez podmioty niepubliczne za granicą (np. organizacje polonijne, osoby fizyczne, parafie);
- Plan współpracy w 2013 r. – Plan współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2013 r.;
- Plan współpracy w 2014 r. – Plan współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2014 r.;
- Rada - Rada Konsultacyjna ds. oświaty przy Ambasadzie;
- WK - Wydział Konsularny Ambasady;
- RAF – Referat ds. Administracyjno-Finansowych Ambasady;
- ustawa o rachunkowości - ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹;
- ufp – ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²;
- Wytyczne - *Wytyczne dyrektora DWPPG dla placówek zagranicznych w zakresie projektów finansowanych z funduszy polonijnych z dnia 7 stycznia 2014 r.*;

---

¹ Dz. U. z 2013 r., poz.330 ze zm.

² Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

- Beneficjenci - zgodnie z *Wytycznymi*, osoby, instytucje lub grupy społeczne, do których bezpośrednio skierowane są działania projektu, i które bezpośrednio (beneficjenci bezpośredni) lub pośrednio (beneficjenci pośredni) korzystają z jego efektów;
- porozumienie – porozumienie w realizacji projektu polonijnego zawierane przez Ambasadora z Beneficjentem, w którym w formie pisemnej ujmowano postanowienia w zakresie realizowanego projektu.

Zakres przedmiotowy kontroli

Realizacja zadań Ambasady w zakresie:

- 1) wspierania nauki języka polskiego, uzupełniających programów nauczania, podtrzymywania więzi z Polską oraz promowania warunków życia i pracy w Polsce;
- 2) wykorzystania środków publicznych przez Placówkę przekazanych przez MSZ na realizację projektów o charakterze oświatowym i kulturalnym.

Okres objęty kontrolą

Od 1 stycznia 2013 r. do 4 grudnia 2014 r.

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Ambasada, w okresie objętym kontrolą, realizowała wyznaczone przez Ministra Spraw Zagranicznych cele i zadania dotyczące współpracy z Polonią i Polakami za granicą, w tym w zakresie upowszechniania nauczania języka polskiego, współpracy ze środowiskami polonijnymi na rzecz wspierania polonijnej oświaty i kultury, podtrzymywania więzi z Polską oraz promowania warunków życia i pracy w Polsce. W szczególności wspierała rozwój szkół społecznych oraz środowiska polonijne poprzez finansowanie realizacji projektów polonijnych, opracowanie zasad wydatkowania środków otrzymywanych na realizację projektów finansowanych ze środków Ambasady, w tym opracowanie wzorów: formularzy ofertowych, wniosku o przyznanie środków, porozumienia, raportu końcowego oraz współdziałanie Ambasady z Radą Konsultacyjną ds. oświaty i organizacjami polonijnymi w zakresie rozwiązywania problemów związanych z nauczaniem dzieci polskich w Irlandii. Należy jednak wskazać, że ani MSZ ani Ambasada nie określały wskaźników i mierników realizacji ww. zadań przez Ambasadę, co zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, utrudnia ocenę skuteczności i efektów ich realizacji.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie objętym kontrolą dotyczyły:

- zaewidencjonowania operacji gospodarczych w księgach rachunkowych na podstawie 16 dowodów księgowych niespełniających wymagań określonych w ustawie o rachunkowości i w porozumieniach dotyczących projektów polonijnych;
- trzech przypadków niewyegzekwowania raportów końcowych z realizacji projektów polonijnych od partnerów projektów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania na rzecz wspierania nauki języka polskiego, uzupełniających programów nauczania, podtrzymywania więzi z Polską oraz promowania warunków życia i pracy w Polsce

Opis stanu faktycznego

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Irlandii z siedzibą w Dublinie wykonuje zadania określone w § 35 regulaminu organizacyjnego MSZ³. Zadania związane m.in. ze współpracą z Polonią i Polakami za granicą zgodnie z wewnętrznym regulaminem organizacyjnym Ambasady⁴ realizuje Wydział Konsularny.

1.1. Problematyka wspierania nauki języka polskiego i uzupełniających programów nauczania dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół w Irlandii dotycząca lat 2013-2014 została określona w następujących dokumentach:

- *Zadania dla Ambasady RP w Dublinie na rok 2013 r.*⁵ w poz. III „Działania o charakterze szczegółowym” w pkt. 28 „Współpraca z miejscowymi organizacjami oraz szkołami polonijnymi przy inicjatywach ukierunkowanych na zaspokojenie potrzeb edukacyjnych polskich dzieci i młodzieży” oraz w pkt 29 „Współpraca z uczelniami irlandzkimi, w tym w zakresie promocji języka polskiego”,
- Informacja dyrektora DWPPG MSZ⁶, zawierająca zalecenie priorytetowego traktowania przez Placówkę projektów oświatowych,
- Notatka informacyjna z przebiegu szkolenia konsulów RP z regionu Europy⁷, dotyczącego m.in. „prowadzenia wielostronnych działań na rzecz zapewnienia i rozwoju polskiej edukacji zgodnie z Dyrektywą 77/486/EWG w sprawie kształcenia dzieci pracowników migrujących⁸, wspierania nauczania języka

³ Aktualnie obowiązujący regulamin organizacyjny MSZ wprowadzony został w życie zarządzeniem Nr 5 Ministra Spraw Zagranicznych z 25 marca 2013 r. (Dz. Urz. MSZ z 2013 r., poz. 4 ze zm.). Do 1 marca 2013 r. obowiązywał regulamin organizacyjny MSZ wprowadzony zarządzeniem Nr 25 Ministra Spraw Zagranicznych z 11 lipca 2012 r. (Dz. Urz. MSZ z 2012 r., poz. 24 ze zm.). Zgodnie z § 35 regulaminu organizacyjnego MSZ wprowadzonego w życie na podstawie ww. zarządzenia nr 5 Ministra Spraw Zagranicznych, komórki organizacyjne i placówki zagraniczne, w zakresie swojej właściwości, uczestniczą w realizacji zadań Ministra Spraw Zagranicznych zgodnie z jego wytycznymi i poleceniami. Do zadań ogólnych komórek organizacyjnych i odpowiednio placówek zagranicznych, wykonywanych w zakresie właściwości komórki organizacyjnej lub placówki zagranicznej, należy m.in. współpraca z polskimi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi, eksperckimi, partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi.

⁴ W okresie objętym kontrolą obowiązywały: *Wewnętrzny regulamin organizacyjny Ambasady RP w Irlandii* zatwierdzony przez Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej 22 stycznia 2010 r., a następnie *Wewnętrzne regulamin organizacyjny Ambasady RP w Irlandii* zatwierdzony 28 marca 2013 r.

⁵ Dokument z 27 grudnia 2012 r. podpisany przez Dyrektora Departamentu Polityki Europejskiej MSZ Henrykę Mościcką-Dendys, zatwierdzony przez Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej Mirosława Gajewskiego i Minister Grażynę Bernatowicz.

⁶ E-mail z 31 lipca 2013 r. Dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za granicą Barbary Tuge Erecińskiej pt. wnioski projektowe dotyczące szkolnictw i kultury.

⁷ Notatka informacyjna z 9 sierpnia 2013 r. z przebiegu szkolenia konsulów RP z regionu Europy, odbywającego się w Paryżu, w dniach 13-14 czerwca 2013 r. podpisana przez Marka Ciesielczuka, Dyrektora Departamentu Konsularnego MSZ.

⁸ Dz. U. L 199 z 6 sierpnia 1977 r., s. 32.

polskiego oraz w języku polskim oraz obejmowania nauką jak największej liczby polskich dzieci”;

- *Zadania dla Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Dublinie na rok 2014*⁹, w poz. III „Zadania o charakterze stałym i/lub szczegółowym” w pkt 3 obejmowały „realizację zadań w dziedzinie problematyki polonijnej w zakresie: wspierania oświaty polonijnej i kultury oraz udzielenie wieloaspektowego wsparcia szkołom nauczającym języka polskiego jako ojczystego i obcego, w języku polskim i o Polsce”;
- Notatka informacyjna z przebiegu szkolenia konsulów RP z regionu Europy¹⁰, zalecająca, aby „urzędy konsularne w relacjach z państwami przyjmującymi silniej eksponowały zalety wynikające z dwujęzyczności, która przyczynia się jednocześnie do zwiększenia szans zawodowych na rynku pracy. Wskazano w niej także, w kontekście Planu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w 2014 r. i priorytetu pn. wzmocnienie więzi i kontaktów z Polską, że urzędy konsularne powinny szerzej uwzględniać ten priorytet w zgłaszanych do DWPPG MSZ wnioskach, a zgodnie z przyjętymi wytycznymi, ok. 20% środków w ramach funduszu „Kultura i sztuka” powinno dotyczyć działań wzmocniających więzi i kontakty z Polską”.

O zadaniach Ambasady w zakresie promowania warunków życia w Polsce, w tym możliwości rozwoju kariery zawodowej w przypadkach migracji powrotnych wspomniano w dwóch dokumentach, tj.:

- Notatce informacyjnej z przebiegu szkolenia konsulów RP z regionu Europy odbywającego się w Paryżu w 2013 r., w której w pkt 3 *Zagadnienia polonijne – finansowanie projektów*, w ramach priorytetów współpracy z Polonią i Polakami za granicą ujęto *wspieranie programu „powroty” w środowiskach polonijnych poprzez pełniejsze informowanie o niezbędnych formalnościach związanych z powrotem do kraju, aktualizowanie stron internetowych placówek dyplomatycznych*,
- Wytycznych w zakresie organizacji w 2013 r.¹¹ zadania pn. „Dni poradnictwa ubezpieczeń społecznych”.

Kontrola wykazała, że Ambasada oprócz ogólnie określonych ww. zadań przez MSZ nie dysponowała celami/miernikami/wskaźnikami, zdefiniowanymi przez MSZ lub Placówkę w zakresie wspierania oświaty polonijnej i kultury, dostępności do polskojęzycznych szkół, za pomocą których można by zweryfikować osiągnięcie celów zakładanych w tych zadaniach,

(dowód: akta kontroli str. 30-36,119-127,275-287,327-328,267-271,305-309)

Chargé d’Affairs a.i. Piotr Rakowski wyjaśnił, że *Placówka określała cele i wskaźniki ich realizacji we wnioskach projektowych kierowanych do DWPPG MSZ. Każdy wniosek dotyczący projektów w 2013 r. zawierał uzasadnienie wskazujące na cele*

⁹ Dokument z 24 grudnia 2013 r. podpisany przez Dyrektora Departamentu Konsularnego Marka Ciesielczuka.

¹⁰ Notatka informacyjna z 12 maja 2014 r. z przebiegu szkolenia konsulów RP z regionu Europy, Kolonia, 4-6 kwietnia 2014 r. podpisana przez Marka Ciesielczuka, Dyrektora Departamentu Konsularnego MSZ.

¹¹ E-mail z 26 lutego 2013 r., zatwierdzony przez Dyrektora Departamentu Konsularnego MSZ Marka Ciesielczuka.

polskiej polityki zagranicznej realizowane za pomocą projektu oraz zadania, które zrealizuje Placówka poprzez dany projekt. W odniesieniu do projektów na 2014 r. należało wskazać na jeden z priorytetów polityki polonijnej z Planu współpracy z Polonią i Polakami za granicą na 2014 r. (A, B lub C) oraz uzasadnić związek projektu z tym priorytetem. W sytuacji braku – do stycznia 2014 r. - określonych przez MSZ wytycznych w zakresie realizacji projektów polonijnych, Placówka realizowała w 2013 r. zadania w tym obszarze na podstawie procedury opracowanej we własnym zakresie. Podstawą do określenia podstawowych założeń ww. procedury była kontrola wewnętrzna przeprowadzona przez Biuro Kontroli i Audytu MSZ w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str.270,288-296)

NIK stwierdza, iż wskazanie we wniosku projektowym celu i zadania w powiązaniu z priorytetami polityki polonijnej nie można uznać za zdefiniowanie miernika osiągnięcia zakładanych celów. Przykładowo, w celu oceny skuteczności ww. działań dotyczących wspierania oświaty polonijnej i kultury, a także dostępności do polskojęzycznych szkół, powinien być określony miernik umożliwiający rzetelne i obiektywne określanie stopnia realizacji tego celu.

Z analizy dokumentacji wynika, że Ambasador w korespondencji do MSZ¹² informował o następujących działaniach, które zamierza wdrożyć w zakresie wspierania oświaty:

- wprowadzenie języka polskiego do programu nauczania w szkole średniej w ramach programu „Short-Course”,
- nawiązanie szerszej współpracy pomiędzy szkołami irlandzkimi a szkołami polonijnymi,
- włączenie programu szkół polonijnych do założeń programowych kształcenia dzieci i młodzieży w Irlandii,
- uznanie i wsparcie szkolnictwa uzupełniającego przez irlandzkie władze oświatowe (granty, bezpłatne sale lekcyjne, dodatkowe punkty na świadectwie maturalnym),
- uznanie kwalifikacji polskich nauczycieli przez irlandzki system edukacji,
- rozwijanie zakresu egzaminu z języka polskiego na maturze w Irlandii (wprowadzenie części ustnej).

(dowód: akta kontroli str. 382-383)

Chargé d’Affairs a.i. poinformował, że w ramach ww. działań „(...) w listopadzie 2014 r. został opracowany ostateczny program „Short-Course – Polish as a heritage language”, zgodny z irlandzkimi wytycznymi z zakresu Short Course. Placówka przedstawi program na najbliższym posiedzeniu Rady Konsultacyjnej w I kwartale 2015 r., a we wrześniu 2015 r. planowane jest wstępnie wdrożenie Short-Course w części szkół irlandzkich (decyzja zależy wyłącznie od dyrektora danej szkoły irlandzkiej). Placówka zachęca szkoły polskie do współpracy ze szkołami irlandzkimi – w szczególności tymi, od których wynajmują budynek lub sale lekcyjne. W miarę możliwości Placówka stara się wspierać tę współpracę zachęcając szkoły np. do

¹² E-mail Ambasadora RP w Irlandii Marcina Nawrota do Dyrektora DWPPG MSZ Barbary Tuge-Erecińskiej z 10 lutego 2014 r. dotyczący wizyt kierownictwa DWPPG MSZ i/lub minister K. Pelczyńskiej-Nałęcz.

udostępniania na potrzeby szkół irlandzkich sprzętu otrzymanego od placówki (finansowanego z funduszy polonijnych¹³, typu tablice, rzutniki, sprzęt sportowy i in.). Ambasada wspiera szkoły w ubieganiu się o granty kierując np. listy rekomendujące daną szkołę instytucjom irlandzkim. Dzięki temu szkoły korzystają z grantów irlandzkich władz oświatowych”. Z inicjatywy Placówki informacje dla szkół na temat pozyskiwania grantów zostały omówione m.in. podczas warsztatów szkoleniowych dla osób prowadzących działalność edukacyjną w Irlandii¹⁴, a następnie zawarte w materiale „Szkoła na pendrive”¹⁵ i przekazane wszystkim szkołom. Strona irlandzka jest obecnie w trakcie reformy egzaminu maturalnego (*Leaving Certificate*). Placówka monitoruje kwestię wprowadzenia przez władze irlandzkie na irlandzkiej maturze części ustnej do egzaminu maturalnego z języka polskiego. W szczególności Placówka monitoruje kwestie związane z wprowadzaniem przez władze irlandzkie możliwości uzyskiwania przez młodzież polską dodatkowych punktów na świadectwie maturalnym za znajomość języka polskiego. Chargé d’Affaires a.i. wskazał także, iż uznanie kwalifikacji polskich nauczycieli przez irlandzki system edukacji jest jak dotąd kwestią nierozwiązaną. Był on sygnalizowany stronie irlandzkiej podczas spotkania roboczego w Ambasadzie pt. „Learning and teaching Polish in Ireland”.

(dowód: akta kontroli str. 352, 360-362)

1.2. W sprawozdaniu z realizacji zadań Wydziału Konsularnego Ambasady w roku 2013 podano m.in., że Polacy w Irlandii w niewielkim wymiarze działają w polonijnych organizacjach i pozostają rozproszeni. Grupy liczą średnio 20-30 członków. Placówka aktywnie wspiera m.in. działania mające na celu dotarcie do pojedynczych osób, których działalność ma znaczenie dla polskiej społeczności, takich jak młodzi liderzy i profesjonalści. Polacy w Irlandii wykazują dużą aktywność i zorganizowanie w obrębie działalności oświatowej. Stowarzyszenia prowadzące szkoły polonijne lub organizacje działające przy tych szkołach (ponad 20 instytucji), działają prężnie na rzecz całej społeczności lokalnej. Placówka aktywnie wspiera projekty instytucji oświatowych współpracując m.in. z Polską Macierzą Szkolną w Irlandii i Stowarzyszeniem Edukacyjnym Nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 45-53,388-390)

W dokumentacji Ambasady dotyczącej współpracy z organizacjami polonijnymi z jednym niżej opisanym wyjątkiem nie było pism z zakresu objętego kontrolą, pochodzących od organizacji i środowisk polonijnych z postulatami czy wnioskami, dotyczących konieczności włączenia się Ambasady w rozwiązywanie problemów Polonii i Polaków za granicą. W zakresie wspierania nauki języka polskiego i uzupełniających programów nauczania, w latach 2013-2014 organizacje polonijne zgłaszały do placówki wnioski i postulaty na posiedzeniach działającej przy

---

¹³ Tj. środków zagwarantowanych w budżecie Ambasady na działalność bieżącą (przypis NIK).

¹⁴ Warsztaty zostały zorganizowane przez Wydział Konsularny Ambasady i Stowarzyszenie Edukacyjne Nauczycieli w dniach 27-28 kwietnia 2013 r. w Newgrange, obejmowały problematykę prawną, administracyjną i podatkową w odniesieniu do różnych form edukacyjnych.

¹⁵ Projekt „Szkoła na pendrive” stanowi kompendium wiedzy z zakresu prowadzenia szkoły polonijnej ze szczególnym uwzględnieniem lokalnych przepisów (jest wynikiem ww. warsztatów szkoleniowych).

Ambasadzie Rady Konsultacyjnej ds. oświaty (szczegółowy opis w pkt 1.6 wystąpienia).

(dowód: akta kontroli str. 267,273)

Kontrola wykazała, że w okresie od 1 stycznia 2013 r. do zakończenia kontroli NIK do WK wpłynęło jedno pismo¹⁶ dotyczące finansowania i zamknięcia szkoły społecznej. Rodzice dzieci uczęszczających do Polskiej Szkoły „Lokomotywa” w Balbriggan wystąpili do WK o pomoc w wyjaśnieniu trudnej sytuacji Szkoły oraz o podjęcie działań mających na celu utrzymanie polskiej szkoły w Balbriggan, a w przypadku konieczności zamknięcia szkoły „Lokomotywa”, pomocy w powołaniu nowej jednostki pod nowym kierownictwem i pomocy w wyjaśnieniu spraw finansowych szkoły. W związku z powyższym WK podjął działania, w tym m.in. Kierownik WK wyjaśniła rodzicom¹⁷, zasady funkcjonowania szkół polskich w Irlandii, poinformowała o rozliczeniu i udokumentowaniu wydatków poniesionych przez zamykaną szkołę oraz zadeklarowała podjęcie działań na rzecz zwrotu materiałów i sprzętu zakupionego dla szkoły ze środków Ambasady oraz zasugerowała kontakt z innymi jednostkami oświatowymi w Irlandii oraz Polską Macierzą Szkolną w celu przygotowania się do reaktywacji szkoły. Po zakończeniu działalności Szkoły¹⁸ Kierownik WK¹⁹ przejęła ww. wyposażenie zgodnie z podpisanym protokołem zdawczo – odbiorczym²⁰. Z informacji Kierownik WK wynikało, że w miejsce zlikwidowanej szkoły z inicjatywy rodziców przy wsparciu Ambasady powstanie nowa jednostka oświatowa.

(dowód: akta kontroli str. 249-266, 352, 363)

1.3. W ramach wspierania migracji powrotnych Ambasada podejmowała następujące działania:

- współpracowała z Biurem Migracji Powrotnych, które przekazywało Ambasadzie broszury i ulotki pt. „...wracamy do Polski. Poradnik”²¹. Broszury m.in. promujące portal www.powroty.org.pl, udostępniane były w WK i bezpłatnie przekazywane interesantom,
- umieściła na stronie internetowej Ambasady link: *Wracasz do Polski? Sprawdź powroty.zielonalinia.gov.pl*, promujący i odsyłający do strony na której znajduje się poradnik dla osób chcących wracać do kraju pt. „Powrotnik”,

¹⁶ Pismo z 19 października 2013 r. grupy rodziców (24 rodziców i była sekretarz szkoły), których dzieci uczęszczały do Polskiej Szkoły „Lokomotywa” w Balbriggan.

¹⁷ Pismo Konsul Katarzyny Smoter, Kierownika Wydziału Konsularnego nr Irl 2631-11-2012/1 z 4 listopada 2013 r.

¹⁸ Dyrektor Polskiej Szkoły „Lokomotywa” w Balbriggan poinformował pismem z 21 października 2013 r., że ostatnie zajęcia odbędą się 2 listopada 2013 r. z uwagi na zgłoszenie jedynie 16 uczniów.

¹⁹ Pismo nr Irl 2631-11-2012/2 z 4 listopada 2013 r.

²⁰ Protokół zdawczo – odbiorczy z 3 grudnia 2013 r. na podstawie którego przejęto wyposażenie o wartości 1 648,38 EURO.

²¹ Broszura została wydana przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” w Warszawie w 2013 r. Zawiera osiem rozdziałów: praca, podatki, mieszkanie, dzieci, zwierzęta, zdrowie, obywatelstwo, podstawowe dokumenty osobowe. Wydawnictwo zostało wydane w ramach projektu współfinansowanego ze środków otrzymanych od Ministerstwa Spraw Zagranicznych w wyniku konkursu na realizację zadania „Wspieranie migracji powrotnej do kraju ojczystego”.

- odpowiadała na pytania odnoszące się do zagadnień związanych z powrotem do Polski (w ramach bieżących obowiązków odpowiadali na nie pracownicy WK, głównie działu prawnego i opieki konsularnej).

Placówka nie wyznaczyła sobie celów dotyczących działań na rzecz wspierania migracji powrotnych.

(dowód: akta kontroli str. 302,322-326,397-400)

Chargé d'Affairs a.i. poinformował, że „dla placówki najważniejszym celem, konsekwentnie realizowanym, jest monitorowanie polityki Irlandii wobec imigrantów i obrona interesów Polaków zamieszkujących na terytorium tego państwa oraz wykonywanie czynności konsularnych. Dodatkowo, z uwagi na przewodnictwo Irlandii w Radzie UE, w 2013 r. celem placówki było przede wszystkim pogłębienie relacji w wymiarze dwustronnym oraz na forum UE. W 2014 r. skupiono się na działaniach związanych z kampanią przed wyborami do Parlamentu Europejskiego oraz działaniami promocyjnymi związanymi z przypadającymi w 2014 r. rocznicami: 15. rocznica przystąpienia do NATO i 10. Rocznica przystąpienia do UE, 25. rocznica Okrągłego Stołu oraz związanymi z II Wojną Światową (Monte Cassino, Powstanie Warszawskie, Rok Karskiego)”.

Chargé d'Affairs a.i. wyjaśnił ponadto, że „badania prowadzone przez ośrodki naukowe, w tym Trinity College Dublin, a także analizy polskiej nauki w ramach badań nad migracjami wykazują, że 10 lat po akcesji do UE zasadnicza część obywateli polskich nie podejmuje decyzji o powrocie do kraju, a decyduje się na pozostanie w Irlandii (kryzys finansowy 2008 r. miał nieznaczny wpływ na tę sytuację). Potwierdzają to dane dotyczące np. liczby urodzeń dzieci w Irlandii w grupie wiekowej 0-4 lata, gdzie widać bardzo wyraźną tendencję wzrostową w porównaniu do pozostałych grup wiekowych (za wyjątkiem dzieci w wieku 15+, które przyjechały do Irlandii po 2004). Obywatele polscy, ze względu na udaną integrację (jedna z najbardziej skutecznych w UE), intensyfikują swoją aktywność życiową i zawodową w tym państwie, stąd aktualną liczbę obywateli polskich należy uznać za bardzo stabilną”.

Chargé d'Affairs a.i. dodał, że „działania Placówki są działaniami jedynie uzupełniającymi do rządowej polityki wspierania migracji powrotnych, a jej rolą są obecnie jedynie działania informacyjne w tym zakresie i te Placówka podejmuje. Z racji funkcjonowania programu repatriacji dla obywateli UE przebywających w Irlandii, program finansowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości (Irlandii – przypis NIK) placówka współpracuje z lokalnym urzędem pomocy społecznej w Dublinie. Osoby zgłaszające się do WK po spełnieniu odpowiednich wymogów kierowane są do ww. urzędu. Z informacji otrzymanych z Ministerstwa Opieki Społecznej (Irlandii – przypis NIK) w 2013 r. udzielono pomocy 323 osobom, w tym 29 obywatelom Polski (co stanowi 8%). Brak jest danych za 2014 r. Placówka dodatkowo wpiera finansowo powroty do kraju osobom zgłaszającym taką chęć. WK ze środków placówki w okresie od sierpnia 2013 r. do grudnia 2014 r. udzielił dwukrotnie zwrotnej pomocy finansowej oraz dokonano zakupu biletu do Polski dla jednej osoby”.

(dowód: akta kontroli str. 267-268,669,681-682)

Jak wynika z notatki bazowej na temat okręgu konsularnego²², w związku z kryzysem ekonomicznym w Irlandii i załamaniem rynku pracy, liczba osób przyjeżdżających do Irlandii w celu zatrudnienia uległa w ostatnich latach znacznemu zmniejszeniu, jednak nie zanotowano jednocześnie zwiększonego zainteresowania rządową akcją „Powroty”, a o udzielenie informacji na temat tej akcji zwracało się do placówki w 2013 r. zaledwie kilka osób.

(dowód: akta kontroli str. 54-104)

W zakresie promowania warunków życia i pracy w Polsce Ambasada uczestniczyła w organizacji „Dni poradnictwa ubezpieczeń społecznych”. W badanym okresie pracownicy ZUS, na podstawie umowy o współpracy MSZ – Centrala ZUS przeprowadzili cztery szkolenia²³, w ramach których omawiano zagadnienia dotyczące systemu ubezpieczeń społecznych w Polsce i łączenia świadczeń po powrocie do Polski.

(dowód: akta kontroli str. 303,305-311)

Chargé d’Affairs a.i. poinformował, że „w lutym 2013 r. promowano warsztaty dla Polaków poszukujących pracy w Polsce organizowanych przez sieć EURES Polska i Irlandia²⁴. Placówka zgłaszała również przedstawicieli Polonii irlandzkiej jako uczestników XVI Światowej Konferencji Gospodarczej Polonii w 2013 r. na prośbę Fundacji Polonia z Warszawy. Informacje o projektach i programach w Polsce, np. „Nauka i biznes - Pomost młodych Polonia - Polska” w 2013 r. (organizator Fundacja Politechniki Warszawskiej), przekazywane były przez dział Polonii na adresy mailowe, a działania nakierowane na promocję rynku pracy i inwestycji w Polsce były również prowadzone przez Wydział Promocji Handlu i Inwestycji²⁵. W odniesieniu do Polonii organizowano seminaria, warsztaty, stoiska informacyjne, gdzie przedstawiano informacje nt. prowadzenia działalności gospodarczej w Irlandii i w Polsce”.

Placówka nie planowała i nie współpracowała w zakresie promowania warunków życia i pracy w Polsce z jednostkami samorządu terytorialnego z Polski. Z analizy zadań wyznaczonych przez MSZ wynika, że nie została do tego zobowiązana.

(dowód: akta kontroli str. 267-268,274,312-321,400)

1.4. Zgodnie z planami współpracy z Polonią i Polakami za granicą, nauka języka polskiego dzieci Polaków w Irlandii była priorytetem MSZ w latach 2013-2014. Ponadto w notatce informacyjnej z przebiegu szkolenia konsulów RP z regionu Europy przeprowadzonego w Paryżu w 2013 r., w ramach priorytetów współpracy z Polonią i Polakami za granicą, wskazano na prowadzenie wielostronnych działań na rzecz zapewnienia i rozwoju polskiej edukacji w myśl zapisów Dyrektywy 77/486/EWG w sprawie kształcenia dzieci pracowników migrujących.

---

²² Notatka bazowa z 15 stycznia 2014 r. stanowiąca załącznik do *Sprawozdania z realizacji zadań Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Dublinie w roku 2013*.

²³ Odbyły się w Galwey i Limerick 26-27 października 2013 r. oraz w Waterford i w Dublinie 14-15 czerwca 2014 r.

²⁴ Odbyły się 13 lutego 2013 r. w Dublinie i 16 lutego 2013 r. w Waterford.

²⁵ Jednostka podległa Ministrowi Gospodarki.

Zgodnie z notatką informacyjną dotyczącą nauczania języka polskiego i polskiej oświaty w Irlandii²⁶, Ambasada podejmowała kilka nieskutecznych interwencji w irlandzkim Ministerstwie Edukacji na rzecz realizacji przez Irlandię art. 3 Dyrektywy Rady 77/486/EWG. Oficjalna nota dotycząca realizacji przez Irlandię art. 3 Dyrektywy Rady 77/486/EWG, na którą do tej pory nie otrzymano odpowiedzi, została złożona przez Ambasadora w 2008 r., natomiast w latach 2013-2014 Ambasada nie kierowała do władz Irlandii oficjalnych wystąpień w sprawie realizacji ww. Dyrektywy ograniczając się do formalnych i nieformalnych starań dyplomatycznych.

(dowód: akta kontroli str. 332,401)

Jak wyjaśnił Chargé d'Affairs a.i. „realizacja przez Irlandię art. 3 Dyrektywy Rady 77/486/EWG pozostawia wiele do życzenia i nie dotyczy tylko nauczania języka polskiego. (...) Kolejne irlandzkie budżety są okrajane z uwagi na kryzys gospodarczy i nie przewidują finansowego wsparcia dla realizacji tej Dyrektywy. Zmniejszono również wydatki na wspieranie nauki języka angielskiego wśród migrantów zarobkowych. Kwestie te sygnalizowane były po raz kolejny stronie irlandzkiej podczas spotkania roboczego w Ambasadzie pt. „Learning and teaching Polish in Ireland”. Na różnego typu formalnych i nieformalnych dyplomatycznych spotkaniach przedstawiciele placówki podnoszą tę kwestię. Kwestia monitorowania wdrożenia Dyrektywy przez państwa członkowskie UE leży jednak przede wszystkim w gestii instytucji UE, a nie placówek dyplomatycznych, które mają ograniczone możliwości w tym zakresie”.

(dowód: akta kontroli str. 352,363,669,681)

1.5. Spośród około 15 tys. polskich dzieci i młodzieży w wieku od 5 do 18 lat²⁷ mieszkających w Irlandii, 4 558²⁸, tj. ok. 30%, uczęszcza do SPK i polskich szkół społecznych²⁹.

Kontrola wykazała, że w latach 2013-2014 Placówka nie analizowała przyczyn ograniczonego korzystania przez dzieci Polaków z możliwości pobierania nauki w SPK i szkołach społecznych prowadzonych przez organizacje polonijne.

(dowód: akta kontroli str. 49, 241-250,337-338,382-383)

Chargé d'Affairs a.i. wyjaśnił, że w celu poznania przyczyn ograniczonego korzystania przez polskie dzieci z nauki w ww. szkołach „Placówka zbiera informacje poprzez funkcjonujące szkoły weekendowe w Irlandii”. W wyjaśnieniach dotyczących instrumentów wykorzystywanych przez Placówkę w celu popularyzacji możliwości podejmowania nauki języka polskiego i przedmiotów uzupełniających w SPK oraz polskich szkołach społecznych Chargé d'Affairs a.i. podał, że „szkoły na swoich stronach internetowych oraz za pomocą mediów społecznościowych informują o możliwości nauki języka polskiego we wszystkich typach szkół weekendowych

²⁶ Notatka z 30 września 2013 r. przygotowana w związku z wizytą podsekretarza stanu w MEN Macieja Jakubowskiego, opracowana przez II sekretarza Ambasady, Wicekonsula Wojciecha Dzięgła dla MSZ.

²⁷ Zgodne z danymi spisu powszechnego i szacunkami Ambasady.

²⁸ Według informacji z Wydziału Konsularnego Ambasady z 4 grudnia 2014 r.

²⁹ W pięciu SPK naukę pobiera 2 464 uczniów, a w 29 szkołach społecznych 2 094 uczniów.

(SPK oraz społecznych). Placówka wspiera finansowo projekty szkół, działa również poprzez swoją stronę internetową oraz Facebook”.

(dowód: akta kontroli str. 352,362,669,680-681)

W trakcie niniejszej kontroli, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁰ zasięgnięto informacji we wszystkich pięciu SPK funkcjonujących na terenie Irlandii³¹ oraz w pięciu polskich szkołach społecznych³² o najwyższej liczbie uczniów³³.

Z pozyskanych danych wynika m.in., że w kolejnych latach szkolnych 2012/2013, 2013/2014 i 2014/2015 w niżej wymienionych szkołach zostały odrzucone podania uczniów o przyjęcie. I tak: w SPK w Dublinie odrzucano corocznie do 5% podań, w Polskiej Szkole Stowarzyszenia Edukacyjnego Nauczycieli w Dublinie, SPK w Cork i w SPK w Caven po ok. 2% podań, w SPK w Limerick 1% podań, w Polskiej Akademii Wiedzy w Dublinie w roku szkolnym 2014/2015 ze względu na ograniczoną liczbę miejsc w oddziale przedszkolnym, szkoła nie przyjęła pięciu uczniów (osoby te są wpisane na listę oczekujących), a w Polskiej Szkole w Galway odrzucono ok. 0,6% podań.

(dowód: akta kontroli str. 132-238)

Kontrola wykazała, że latach 2013-2014 Placówka nie była zobowiązana przez MSZ, a także z własnej inicjatywy nie podejmowała działań w celu rozpoznania stopnia zaspokajania potrzeb w zakresie przyjęć dzieci i młodzieży do polskich szkół.

(dowód: akta kontroli str. 353,364)

Chargé d’Affairs a.i. podał, że „Placówka nie była informowana przez szkoły o braku miejsc, również nie wpłynęły do Ambasady informacje od rodziców dzieci nie przyjętych do szkoły. Placówka nie posiadała zatem żadnej wiedzy, która uzasadniałaby podjęcie działań w tym zakresie”. Chargé d’Affairs a.i. poinformował także, iż „w obecnym systemie polskiego szkolnictwa za granicą żadna szkoła działająca na terenie Irlandii nie podlega Ambasadzie i Placówka nie sprawuje wobec żadnej ze szkół czynności nadzorczych. Dotyczy to nie tylko szkół społecznych, ale również pięciu SPK. Placówka nie może zatem podejmować wobec szkół działań przeciwdziałających temu zjawisku. Placówka wspiera jednak rozwój istniejących w Irlandii szkół i powstawanie nowych. W 2013 r. Ambasada realizowała projekty bezpośredniego wparcia dla szkół (w postaci np. finansowania czynszów). (...) SPK nie podlegają pod MSZ, zatem decyzja o powołaniu nowych SPK nie należy do MSZ, ani tym bardziej do placówek dyplomatycznych. W przypadku podjęcia przez Ministerstwo Edukacji Narodowej decyzji o powołaniu

³⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

³¹ SPK przy Ambasadzie z siedzibą w: Caven (268 uczniów), Limerick (400 uczniów), Cork (726 uczniów), Waterford (348 uczniów) i w Dublinie (748 uczniów).

³² Polska Szkoła SEN w Dublinie (466 uczniów), Filia Polskiej Szkoły Altogether w Newbridge (69 uczniów), Polska Akademia Wiedzy w Dublinie (225 uczniów), Kreatywna Szkoła Marzeń w Limerick (88 uczniów wg danych z 18.11.2014 r. przekazanych przez Wydział Konsularny), Polska Szkoła w Galway (351 uczniów).

³³ Na dzień rozpoczęcia kontroli (17 listopada 2014 r.) Placówka nie dysponowała aktualnymi danymi szkół polskich w Irlandii, dane pochodziły z czerwca – września 2013 r.

nowego SPK w Irlandii, Placówka będzie współpracować z nową szkołą podobnie, jak ze wszystkimi innymi szkołami, bez względu na to czy jest to SPK czy szkoła społeczna (...). Poinformował, że „uczniowie polscy przebywający za granicą spełniają obowiązek szkolny i obowiązek nauki w szkołach w krajach pobytu (w tym przypadku w systemie szkolnictwa irlandzkiego), a nie w SPK lub weekendowej szkole społecznej, w których nauka jest całkowicie dobrowolna. (...) Placówka może jedynie wspierać rozwój i powstawanie nowych szkół na terytorium Irlandii tak, by jak najwięcej chętnych dzieci mogło do nich uczęszczać. Placówka nie sprawuje żadnych czynności nadzorczych nad szkołami (zarówno SPK, jak i szkołami społecznymi), wobec czego szkoły nie mają obowiązku informowania placówki o przypadkach nieprzyjęcia ucznia z powodu braku miejsc (...)”.

(dowód: akta kontroli str. 352,364-365,669,681)

1.6. W 2012 r. Ambasador powołał Radę Konsultacyjną ds. oświaty przy Ambasadzie. W jej skład wchodzi kierownictwo SPK oraz polskich szkół społecznych w Irlandii. Według stanu na listopad 2014 r. w skład Rady wchodziły 33 osoby. Od powstania Rady do zakończenia kontroli NIK odbyły się cztery posiedzenia Rady³⁴.

(dowód: akta kontroli str. 239-240,373-375,377-379)

Chargé d’Affairs a.i. poinformował, że „w 2014 r. odbyło się jedno posiedzenie Rady, gdyż pracownicy placówki spotykają się bardzo często z dyrektorami szkół na seminariach, konferencjach czy szkoleniach w ciągu całego roku. Rada nie jest jedyną formą utrzymywania bezpośredniego kontaktu ze szkołami. Po ustnych sugestiach części dyrektorów szkół, w tym Prezesa Polskiej Macierzy Szkolnej, postanowiono przenieść termin najbliższej Rady na początek 2015 r. o czym powiadomiono zainteresowanych 30 września 2014 r. Przekazano również informację, że na najbliższym posiedzeniu Rady przedstawiony będzie program Short-Course”.

(dowód: akta kontroli str. 359-360,366-368)

Wnioski formułowane przez Radę dotyczyły w szczególności:

- a) usprawnienia procesu rozpatrywania i rozliczania wniosków projektowych,
- b) stworzenia katalogu dobrych praktyk w działaniu szkół polonijnych,
- c) wspierania kontaktów szkół polonijnych z władzami irlandzkimi oraz wyjaśnienie równego statusu świadectw wystawianych przez SPK i szkoły społeczne,
- d) kwestii „uprzywilejowania” Szkolnych Punktów Konsultacyjnych, podnoszona przez szkoły społeczne,
- e) przeprowadzenia szkolenia dla nauczycieli języka polskiego w zakresie przygotowania do egzaminu z języka polskiego na maturze irlandzkiej,
- f) przeprowadzenia szkoleń w szkołach irlandzkich z zakresu walorów wspierania dwujęzyczności,
- g) spraw uznania kwalifikacji i rejestracji nauczycieli języka polskiego przez organy irlandzkie,
- h) wzajemnego informowania się przez szkoły o realizowanych projektach,
- i) powołania dodatkowych SPK w Irlandii,
- j) włączenia do Rady przedstawicieli organizacji harcerskich, które również prowadzą szeroko rozumianą działalność oświatową,
- k) zorganizowania specjalnego szkolenia w 2014 r. dla dyrektorów i edukatorów z polskich szkół w Irlandii,

³⁴ 20 listopada 2012 r., 18 czerwca 2013 r., 24 września 2013 r., 28 stycznia 2014 r.

- l) nawiązania bezpośredniego kontaktu i zaproszenie na następne spotkanie Rady (VI – 2014 r.) przedstawicieli instytucji irlandzkich zajmujących się programem nauczania, egzaminem maturalnym oraz rejestracją nauczycieli języka polskiego w Irlandii.

Na posiedzeniach Rady Konsultacyjnej ds. oświaty przy Ambasadzie nie zajmowano się zagadnieniami dotyczącymi migracji powrotnych.

(dowód: akta kontroli str. 297-299,351-353)

Chargé d’Affairs a.i. poinformował, że Rada „jest organem wyłącznie konsultacyjnym. Nie jest organem doradczym, a sugestie kierowane przez członków Rady do placówki nie są dla placówki w żaden sposób wiążące. Realizacja sugestii Rady następuje w miarę potrzeb wynikających z zadań placówki i możliwości wynikających z systemu prawnego w Irlandii. Część wniosków Rady nie może być zrealizowana z uwagi na brak kompetencji placówki, np. utworzenie nowego SPK (leżące w gestii MEN, a nie MSZ) lub jest zgłaszana przez członków Rady bez oparcia w istniejącym systemie prawnym w Polsce, np. podnoszona na posiedzeniu Rady kwestia równego statusu świadectw wystawianych przez SPK i szkoły społeczne”.

Z analizy dokumentacji Ambasady, a także z wyjaśnień Chargé d’Affairs a.i. oraz kierownika WK wynika, że wspomniane wyżej wnioski i postulaty Rady zostały uwzględnione w trakcie realizacji zadań Placówki m. in. w następujący sposób:

- od momentu otrzymania Wytocznych DWPPG dla placówek z 7 stycznia 2014 r., Ambasada stosowała je w zakresie procesu rozpatrywania i rozliczania wniosków projektowych,
- Ambasada wspiera rozwój istniejących w Irlandii szkół społecznych i powstawanie nowych, m.in. poprzez współfinansowanie wydania poradnika „Szkoła w pendrive”, w którym zawarto informacje dotyczące dobrych praktyk, dofinansowanie zakupu książek i pomocy naukowych,
- podczas spotkania roboczego w Ambasadzie pt. *Learning and teaching Polish in Ireland* podniesiono, kwestie uznania kwalifikacji i rejestracji nauczycieli języka polskiego przez organy irlandzkie, jednakże dotąd nie zostały one uregulowane przez stronę irlandzką,
- postulat otwarcia nowego SPK w Galway był przedmiotem roboczych konsultacji Placówki z MEN, z których wynikało, że nie jest planowane utworzenie nowego SPK, o czym powiadomiono Dyrektora Polskiej Szkoły w Galway,
- zgodnie z sugestiami Rady Placówka współfinansowała szkolenie dla dyrektorów i edukatorów z polskich szkół w Irlandii³⁵,
- Placówka w ramach projektów organizuje od 2013 r. kursy dla maturzystów zdających język polski na maturze (*Leaving certificate*). Dotychczas odbyły się trzy edycje warsztatów w pięciu szkołach irlandzkich, a w 2015 r. planuje się zorganizowanie kolejnej edycji kursu (język polski cieszył się największym zainteresowaniem spośród języków UE na maturze³⁶, w 2013 r. było 769

³⁵ Warsztaty szkoleniowe dla osób prowadzących działalność edukacyjną w Irlandii, zorganizowane przez Ambasadę i Stowarzyszenie Edukacyjne Nauczycieli odbyło się w dniach 27-28 kwietnia 2014 r. w Newgrange.

³⁶ Języki UE, które nie są nauczane w irlandzkich szkołach.

Polaków na 1470 zdających języki UE (tj. 52%), a w 2014 r. było 750 Polaków na 1485 zdających języki UE (tj. 51%³⁷).

W nawiązaniu do zgłaszanych na posiedzeniu Rady wniosków, Chargé d'Affairs a.i. wyjaśnił ponadto, że Placówka: nawiązała bezpośredni kontakt z przedstawicielami instytucji irlandzkich zajmujących się programem nauczania, egzaminem maturalnym oraz rejestracją nauczycieli języka polskiego w Irlandii: z Ministerstwem Edukacji i Umiejętności Irlandii (DES); Post-Primary Languages Initiative (PPLI) oraz Irlandzką Radą ds. Edukacji i Nauczania (ETBI). W ramach działania Rady zaplanowano zaproszenie na następne spotkanie Rady przedstawicieli instytucji irlandzkich zajmujących się programem nauczania, egzaminem maturalnym oraz rejestracją nauczycieli języka polskiego w Irlandii oraz że planuje działania informacyjne z zakresu dwujęzyczności od 2015 r. z uwagi na przygotowanie programu *Short-Course* i plany wprowadzenia go do szkół irlandzkich.

(dowód: akta kontroli str. 267-268,300-301,329-339,354-360,369-373,376,384-385)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Ambasada, realizowała wyznaczone przez Ministra Spraw Zagranicznych cele i zadania w zakresie objętym kontrolą. Wskazać jednak trzeba, że ani MSZ ani Ambasada nie określały wskaźników i mierników wykonania ww. zadań przez Ambasadę, co zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, utrudnia ocenę skuteczności i efektów podejmowanych działań.

2. Wykorzystanie środków publicznych przez placówkę przekazanych przez MSZ na realizację projektów o charakterze oświatowym i kulturalnym

Opis stanu
faktycznego

2.1. Na realizację projektów ze środków Ambasady w 2013 r. zgodnie z planem finansowym Ambasady, wg stanu na dzień 26 lutego 2013 r., przewidziano środki w łącznej kwocie 107 385,00 EUR. Plan ten w ciągu roku uległ zmianie i wzrósł do kwoty 144 620,00 EUR.

Zaplanowane środki w kwocie :

- 103 265,00 EUR na *Szkolnictwo polskie za granicą* (rozdział 80135), zostały zrealizowane w wysokości 100 832,78 EUR;
- 31 520,00 EUR na *Pozostałą działalność* (rozdział 92195) (dalej *Kultura i sztuka oraz pozostała działalność*, zrealizowano w wysokości 30 119,36 EUR;
- 9 485,00 EUR na *Kolonie i obozy dla młodzieży polonijnej w kraju* (rozdział 85413), zrealizowano w wysokości 9 114,13 EUR;
- 350,00 EUR na *Opiekę i pomoc dla Polonii i Polaków za granicą* (rozdział 85330), wykonano 188,00 EUR.

W ramach ww. środków w 2013 r. wydatki dotyczyły:

- zakupu usług pozostałych (§ 4300) - 84 334,15 EUR,
- zakupu pomocy naukowych i dydaktycznych (§ 4240) - 35 416,90 EUR,
- zakupu materiałów i wyposażenia (§ 4210) - 19 303,22 EUR,

³⁷ Według danych State Examinations Commission, www.examinations.ie, przekazanych przez Wydział Konsularny Ambasady.

– wynagrodzeń bezosobowych (§ 4170) - 1 200,00 EUR.

(dowód: akta kontroli str. 573-579)

Na realizację projektów polonijnych finansowanych w 2014 r., zgodnie z planem finansowym Ambasady, wg stanu na dzień 24 lutego 2014 r., przewidziano środki w łącznej kwocie 61 640,00 EUR. Według stanu na 30 września 2014 r. łączny plan wydatków w tym zakresie stanowił kwotę 85 540,00 EUR.

Środki na:

- *Szkolnictwo polskie za granicą* zostały zaplanowane w wysokości 38 955,00 EUR, a zostały zrealizowane w ciągu trzech kwartałów w wysokości 20 826,98 EUR;
- *Kulturę i sztukę oraz pozostałą działalność* zaplanowano w wysokości 39 585,00 EUR, a zrealizowano w tym okresie w kwocie 16 806,60 EUR;
- *Kolonie i obozy dla młodzieży polonijnej w kraju* zaplanowano w wysokości 7 000,00 EUR, a zrealizowano w pełnej wysokości.

Wydatki za trzy kwartały 2014 r. dotyczyły:

- zakupu usług pozostałych (§ 4300) - 21 109,27 EUR,
- zakupu materiałów i wyposażenia (§ 4210) - 16 524,31 EUR,
- wynagrodzeń bezosobowych (§ 4170) - 7 000,00 EUR.

(dowód: akta kontroli str. 580-588)

W 2013 r. w związku z realizacją projektów, placówka nie otrzymała od MSZ szczegółowych wytycznych dotyczących ich przygotowania, realizacji i sprawozdawczości w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 269-326)

Kontrola wykazała, że w październiku 2012 r.³⁸ Ambasador przekazał Prezesom i kierownikom organizacji i inicjatyw polskich w Irlandii, informację o możliwości współpracy projektowej, w związku z rozpoczęciem prac nad realizacją „Planu współpracy w 2013 r.” Wraz z ww. informacją Ambasador przekazał, przygotowane przez WK, formularze „Ofert współpracy projektowej”, w dwóch kategoriach „szkolnictwo polskie za granicą” i „kultura i sztuka oraz pozostała działalność”.

(dowód: akta kontroli str. 402-404, 414)

Chargé d'Affaires a. i. poinformował, że oprócz ww. korespondencji Ambasada „informowała potencjalnych Beneficjentów funduszy polonijnych o współpracy projektowej na kilka sposobów. Na stronie internetowej placówki (www.dublin.msz.gov.pl) przygotowano zakładkę „Współpraca z Polonią i Polakami w Irlandii”, w ramach której powstała podstrona „Współpraca projektowa”. Znajdują się w niej informacje na temat funduszy polonijnych, Plan współpracy z Polonią i Polakami za granicą, zasady współpracy projektowej z placówką oraz dokumenty konieczne do podjęcia współpracy projektowej z placówką. Ponadto, placówka udziela informacji ustnych na wszelkiego typu spotkaniach, konferencjach, seminariach czy posiedzeniach Rady konsultacyjnej. Udziela również na bieżąco informacji telefonicznej wszelkim podmiotom zainteresowanym taką współpracą. Dodatkowo, po otrzymaniu informacji - np. o powstaniu nowej szkoły - placówka mailem wysyła informację o zasadach współpracy projektowej wraz z przykładowym wnioskiem projektowym, preliminarzem kosztów i terminami”.

(dowód: akta kontroli str. 666-675, 711-716)

³⁸ Pismo z dnia 30 października 2012 r.

Na podstawie składanych przez Beneficjentów „Ofert współpracy projektowej”, w WK Ambasady sporządzano Wnioski o przyznanie środków z funduszy polonijnych (tj. wydatków bieżących Ambasady), kierowane do DWPPG. Po akceptacji wniosków MSZ przekazywał do Ambasady tabelę pn. „Zatwierdzone projekty polonijne Ambasady RP”, z wyszczególnieniem nazw zatwierdzonych projektów oraz kwoty środków przyznanych na realizację tych projektów.

Kontrola wykazała, że środki przyznane przez MSZ na realizację poszczególnych projektów były niższe od kwot, o które występował Ambasador. Mimo to, w zestawieniach DWPPG nie odnotowano uwag dotyczących konieczności dostosowania projektu do przyznanej kwoty i nie wskazywano, jakie usługi, zakupy mogą być zrealizowane w ramach danego projektu. Dotyczyło to: 6 z 10 badanych projektów realizowanych w 2013 r., w zakresie 9 porozumień: 8/2013, 9/2013, 10/2013, 11/2013 (łącznie kwota na wniosku dotycząca ww. porozumień) oraz porozumień: 26/2013; 35/2013; 39/2013, 70/2013, 100/2013 i jednego z sześciu badanych projektów w 2014 r. (nr 6/2014), w zakresie porozumień: 30/2014, 31/2014, 32/2014, 33/2014, 54/2014.

Chargé d'Affaires a. i. wyjaśnił, że „po otrzymaniu zatwierdzenia danego wniosku z DWPPG MSZ na kwotę niższą, niż wnioskowana przez placówkę, organizacja była informowana o przyznaniu niższej kwoty drogą mailową oraz/lub telefoniczną. Następnie, placówka uzgadniała telefonicznie oraz/lub mailowo z Beneficjentem, które pozycje z wnioskowanych nie zostaną zrealizowane lub zostaną zrealizowane w niższej kwocie. Decyzję podejmował Beneficjent”.

(dowód: akta kontroli str. 402-481, 666-675)

Po zaakceptowaniu przez MSZ projektów i podjęciu decyzji o wysokości przyznanych kwot, Ambasador zawierał z Beneficjentem porozumienie, w którym ujmowano postanowienia w zakresie realizowanych projektów. Wzór porozumienia został opracowany przez pracowników WK i zawierał w szczególności: określenie stron porozumienia, zakres działań nim objętych, termin realizacji, prawa i obowiązki stron, w tym m.in. dotyczące dokumentowania i rozliczenia realizacji porozumienia.

(dowód: akta kontroli str. 402-404, 482-494, 666-675)

W 2013 r. Ambasada w ramach środków przeznaczonych w budżecie Ambasady, na realizację projektów, za zgodą MSZ realizowała 107 projektów, w tym 81 projektów z zakresu *Szkolnictwo polskie za granicą*, 23 z zakresu *Kultura i sztuka oraz pozostała działalność*, dwa z zakresu *Kolonie i obozy dla młodzieży polonijnej w kraju*, jeden z zakresu *Opieka i pomoc dla Polonii i Polaków za granicą*. W 2014 r. – do zakończenia kontroli – realizowano 58 projektów, w tym 27 z zakresu *Szkolnictwo polskie za granicą*, 30 z zakresu *Kultura i sztuka oraz pozostała działalność* oraz jeden z zakresu *Kolonie i obozy dla młodzieży polonijnej w kraju*.

(dowód: akta kontroli str.595-607)

W 2013 r. Ambasada realizowała m.in. projekt pn. „Wsparcie szkół uzupełniających na terenie Republiki Irlandii”. Wniosek został skierowany do DWPPG MSZ pismem z 22 maja 2013 r.³⁹, i został zaakceptowany 7 czerwca 2013 r. W dniu 8 lipca 2013 r. Ambasada wystąpiła o zwiększenie planu na ten projekt⁴⁰. Kwota wydatków w planie po zmianach na ww. projekt wynosiła 34 245,00 EUR. Zgodnie z wnioskiem środki te miały być przeznaczone na: zakup usług pozostałych na rzecz szkół, zakup podręczników, książek i pomocy naukowych, zakup materiałów i wyposażenia. W opisie projektu powołano się na wyniki spisu powszechnego z 2011 r., które wskazywały dynamiczny wzrost liczby urodzeń (średnio ok. 2000-3000 urodzeń

³⁹ Pismo znak Irl. 26-27-2013.

⁴⁰ Pismo znak Irl. 26-30-2012.

rocznie), co miało wpłynąć na zwiększenie liczby uczniów w najbliższych latach. Ponadto, wskazano, że „w ostatnim okresie uruchomiono kilka nowych szkół lub oddziałów istniejących, co wskazuje na stałe istnienie dużego zapotrzebowania tej formy nauczania wśród polskiej społeczności w Irlandii. Szkoły starają się otwierać nowe oddziały (przedszkolne i wczesnoszkolne). (...) Największym wyzwaniem, przed którym stoi obecnie szkolnictwo polonijne w Irlandii jest zapewnienie finansowania wynajmu pomieszczeń. Szkoły potrzebują także wsparcia w zakresie dofinansowania zakupu książek, pomocy naukowych i wyposażenia. Rodzice nie są w stanie pokryć dodatkowych kosztów nauczania. Wydatkowanie środków nastąpi w oparciu o porozumienia zawarte ze szkołami na realizację projektów zgłoszonych przez poszczególne szkoły”.

W odniesieniu do kryteriów podziału ww. środków Kierownik WK poinformowała, iż „stosowano kryterium liczby uczniów w danej szkole w oparciu o ankiety przesłane przez szkoły. Przyjęto kwotę 30 euro na ucznia. W ten sposób określono limity kwotowe na projekty dla danej szkoły. Poinformowała, że szkoły nadsyłały oferty projektowe do realizacji, mając na uwadze wskazane limity. W ramach zgłaszanych wniosków szkoły wskazywały na dofinansowanie czynszów na wynajem pomieszczeń lekcyjnych. Przyjęto zasadę, że środki mogą być wydatkowane na połowę liczby miesięcy pozostałych do końca roku kalendarzowego (w większości dwa miesiące). Kwota czynszu miesięcznego wynikała z przedstawionych dokumentów – umowy najmu lokali”.

W ramach tego projektu Ambasada podpisała 29 porozumień ze szkołami, które złożyły *Oferty współpracy projektowej*. W wyniku realizacji tych porozumień na cele określone we wniosku wydatkowano łącznie 31 619,34 EUR.

W 2014 r. Ambasada nie realizowała projektu w ww. zakresie ze względu na inne rozwiązania przyjęte w MSZ.

(dowód: akta kontroli str. 817-839)

W 2014 r. w związku z realizacją projektów DWPPG MSZ przekazał Placówce dokument 7 stycznia 2014 r. pn. *Wytyczne dyrektora DWPPG dla placówek zagranicznych w zakresie projektów finansowanych z funduszy polonijnych*.

Kontrola NIK wykazała, że placówka w postępowaniach dotyczących projektów polonijnych w 2014 r. stosowała ww. wytyczne, jednakże porozumienia z Beneficjentami zawierano zgodnie ze wzorem porozumienia opracowanym przez WK, a nie wzorem umowy stanowiącym załącznik do tych wytycznych.

(dowód: akta kontroli str.530-556)

Chargé d'Affaires a. i. wyjaśnił, że „wg placówki istnieje sprzeczność pomiędzy wytycznymi DWPPG dla placówek z dnia 7 stycznia 2014 r. a zaleceniami pokontrolnymi otrzymanymi przez placówkę po kontroli wewnętrznej w 2012 r. Placówka w piśmie Nr Irl.AF/263/37/14 z 7 kwietnia 2014 r. skierowanym do Biura Kontroli i Audytu i DWPIPG prosiła o wyjaśnienie ww. sprzeczności. Uzyskana odpowiedź z BKiA wskazała, że zalecenia pokontrolne są wiążące, a wytyczne DWPIPG mają jedynie charakter pomocniczy”.

(dowód: akta kontroli str. 666-678)

NIK poddała szczegółowemu badaniu pod kątem przestrzegania warunków realizacji projektów o charakterze oświatowym (*Szkolnictwo polskie za granicą*) i kulturalnym (*Kultura i sztuka oraz pozostała działalność*) dokumentację dotyczącą:

- 10 projektów realizowanych w 2013 r., w ramach których szczegółowej analizie poddano 13 porozumień (8/2013, 9/2013, 10/2013, 11/2013, 26/2013, 30/2013, 35/2013, 39/2013, 63/2013, 70/2013, 74/2013, 80/2013, 100/2013);

- sześć projektów realizowanych w 2014 r., w ramach których analizie poddano 11 porozumień (1/2014, 2/2014, 3/2014, 22/2014, 28/2014, 30/2014, 31/2014, 32/2014, 33/2014, 45/2014, 79/2014).

W wyniku przeprowadzonych badań NIK stwierdziła, że Placówka każdorazowo kierowała do MSZ wniosek, w którym podawano m.in. nazwę projektu, całkowity koszt jego realizacji, wnioskowaną kwotę dofinansowania projektu, kosztorys ze wskazaniem pozycji, które będą finansowane, miejsce realizacji projektu, opis projektu i jego uzasadnienie. Zgoda MSZ na realizację porozumienia skutkowałą podpisaniem przez Ambasadora porozumień z Beneficjentami, którzy przedłożyli *Oferty współpracy projektowej*. Ustalono, że Beneficjentami porozumień były polskie szkoły społeczne, organizacje polonijne, polskie stowarzyszenia oraz zespoły i organizacje skupiające polskich emigrantów. Zawierane porozumienia w zakresie merytorycznym były zgodne z zaakceptowanymi przez MSZ projektami. W porozumieniach Ambasada zobowiązywała się do pokrycia części kosztów w ramach realizowanych przedsięwzięć. Szczegółowy podział zadań, przypisanych Ambasadzie i Beneficjentowi wraz z kosztami ich realizacji, każdorazowo zawierano w *Preliminarzu kosztów projektu*, będącym załącznikiem do porozumienia. Realizacja porozumień objętych szczegółowym badaniem była, z wyjątkami opisanymi poniżej, rozliczana zgodnie z ich postanowieniami, w terminach w nich określonych.

(dowód: akta kontroli str. 500-505, 526-529)

2.2. W związku z badaniem wyżej opisanej próby projektów i porozumień, szczegółowej analizie poddano 21 dowodów księgowych dotyczących 2013 r. oraz 22 dowody księgowe dotyczące 2014 r. Łącznie w ramach projektów w 2013 r. badaniem objęto wydatki w kwocie 15 731,53 EUR, tj. 11,2% wydatków ujętych rozdziałach: 80135, 92195, 85413, 85330. W 2014 r. badaniem objęto wydatki w łącznej kwocie 8 410,25 EUR, co stanowiło 18,8% wydatków w ww. rozdziałach poniesionych do 30 września 2014 r.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym Placówki, z przeznaczeniem na zakupy i usługi służące realizacji projektów finansowanych ze środków Ambasady.

W badanej próbie znajdowało się siedem dowodów księgowych, (pięć dotyczących 2013 r.⁴¹ i dwóch dotyczących 2014 r.⁴²), nieposiadających numeru dowodu, tym samym niespełniających wymagań określonych w art. 21 ust. 1 pkt. 1 ustawy o rachunkowości.

Chargé d'Affaires a. i. wyjaśnił, że „w Irlandii dokumenty księgowe nieopatrzone numerem dowodu traktowane są jako pełnoprawne dokumenty księgowe, stanowiące podstawę dokonania transakcji zakupu i ujęcia w księgach rachunkowych. Placówka – mimo dużych starań – nie jest w stanie wymusić na dostawcach towarów i usług, aby dokumenty były zgodne z ustawą o rachunkowości, funkcjonującą w polskim systemie prawnym. W przypadku dokumentu oznaczonego numerem księgowania 1462 z dn. 3.04.2013 r., dotyczącego zakupu biletu w linach lotniczych Ryanair, nie istniała możliwość uzyskania prawidłowego dowodu księgowego ponieważ ww. przewoźnik nie wystawia faktur. Placówka zaś kierując się względami finansowymi i dogodnością

⁴¹ Dowody: oznaczone „nr_ksieg” z programu finansowo-księgowego FKWIN: 1224 – dowód księgowy z 19 marca 2013 r., wystawiony na kwotę 120,00 euro; 4738 – z 16 września 2013 r., na kwotę 840,00 euro; 2990 – z 29 maja 2013 r., na kwotę 299,96 euro; 2632 – z 11 czerwca 2013 r., na kwotę 207,00 euro; 1462 – z 3 kwietnia 2013 r., na kwotę 172,46 euro)

⁴² Dowód z 10 czerwca 2014 r. na kwotę 250,00 euro dotyczący porozumienia 22/2014; dowód z 29 stycznia 2014 r. na kwotę 300,00 euro dotyczący porozumienia 2/2014.

połączenia nie zdecydowała się na korzystanie z usług innego przewoźnika, wystawiającego poprawne faktury”.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

1. Zaewidencjonowaniu operacji gospodarczych w księgach rachunkowych na podstawie dwóch dowodów dotyczących 2013 r.⁴³ nie zawierających nazwy i adresu Ambasady. Nie określono tym samym Ambasady jako strony operacji gospodarczej, co było niezgodne z art. 21 ust. 1 pkt. 2 ustawy o rachunkowości.

Chargé d'Affaires a. i. wyjaśnił, że „we wskazanych przypadkach (...) przeoczono wymóg prawidłowego oznaczenia stron. Należy jednak podkreślić, że wystawienie faktury z 16.09.2013 r. (nr księgowania: 4738) na czynsz za najem pomieszczeń zajmowanych przez szkołę polonijną poprzedzone było podpisaniem aneksu do umowy najmu, w którym wskazano kwotę podlegającą opłaceniu przez placówkę. Jeśli chodzi o fakturę z 11.06.2014 r. (nr księgowania 2632) za nocleg w hotelu wskazano w niej nazwisko osoby, która zgodnie z zawartym porozumieniem była specjalnym gościem na wspieranej przez placówkę imprezie”.

2. Ewidencjonowaniu operacji gospodarczych w księgach rachunkowych na podstawie dowodów niespełniających warunków określonych w porozumieniach dotyczących projektów polonijnych. I tak:

- na czterech dowodach księgowych dotyczących 2013 r.⁴⁴, wystawionych w języku angielskim Beneficjenci nie dołączyli opisu towaru/usługi w języku polskim, mimo że zgodnie z postanowieniami porozumień takie opisy powinny przez nich zostać zamieszczone;
- na dziewięciu dowodach księgowych dotyczących 2013 r.⁴⁵ nie były zamieszczone opisy informujące, że towar/usługa stanowiące jego przedmiot zostały dokonane/dostarczone, co było niezgodne z postanowieniami porozumień;
- na pięciu dowodach księgowych dotyczących 2014 r.⁴⁶ nie wskazano numerów rachunków bankowych kontrahentów, co było niezgodne z, § 3 pkt. 5 lit b postanowień porozumień;
- na dowodzie księgowym nr 310 z 16 stycznia 2014 r. (dot. porozumienia 3/2014) wskazano wartość transakcji bez podania nazwy waluty w jakiej dokonano transakcji.

⁴³ Dowody: oznaczone „nr_ksieg”: 4738 – z 16 września 2013 r., na kwotę 840,00 euro; 2632 – z 11 czerwca 2013 r., na kwotę 211,00 euro.

⁴⁴ Dowód nr 01/2013 z 28 marca 2013 r. – porozumienie 8/2013, punkt 10 lit. c; dowód nr 4072 z 14 maja 2013 r. – porozumienie 26/2013, punkt 8 lit. c; dowód nr 177 z 10 kwietnia 2013 r. – porozumienie 30/2013, punkt 10 lit. c; dowód (brak nr) z 29 maja 2013 r., porozumienie 35/2013, punkt 10 lit. c.

⁴⁵ Dowód: nr 01/2013 z 28 marca 2013 r. – porozumienie 8/2013, punkt 10 lit. d; nr 42/2013 z 9 maja 2013 r. i nr 4072 z 14 maja 2013 r. – porozumienie 26/2013, punkt 8 lit. d; nr 177 z 10 kwietnia 2013 r. – porozumienie 30/2013, punkt 10 lit. d; dowód (brak nr) z 16 września 2013 r. - porozumienie 74/2013, § 3 punkt 4 lit. c; dowód (brak nr) z 29 maja 2013 r. - porozumienie 35/2013, punkt 10 lit. d'; nr c0792 z 9 września 2013 r. i nr 2670 z 23 października 2013 r. – porozumienie 70/2013, § 5 punkt 1 lit. c; nr 32561 z 27 września 2013 r. – porozumienie 80/2013, § 3 punkt 2 lit. c.

⁴⁶ Dowód: nr SIN0754604 z 6 czerwca 2014 r. – porozumienie 32/2014; nr SIN0815318 z 10 października 2014 r. i nr SIN0750268 – porozumienie 33/2014; dowód (brak nr) z 29 stycznia 2014 r. – porozumienie 2/2104; nr I/000038/14 z 11 czerwca 2014 r. – porozumienie 45/2014.

Chargé d'Affaires a. i. wyjaśnił, że „Placówka samodzielnie, zgodnie z posiadaną wiedzą oraz doświadczeniem, opracowała tekst wzoru porozumienia stosowanego od połowy 2012 roku dla uregulowania współpracy ze szkołami oraz organizacjami polonijnymi w Irlandii. Praktyka realizacji porozumień pokazała, że niektóre przyjęte zapisy są zbędne, nie jest możliwa ich realizacja lub trudno je wyegzekwować od wystawcy faktury, zwłaszcza, że odbiorcą towaru (beneficjent) i płatnikiem (placówka) są dwa niezależne podmioty. Do takich zapisów należy stosowany w 2013 r. wymóg dołączania w języku polskim opisu towaru /usługi dla faktur wystawionych w języku angielskim oraz wymóg dodawania adnotacji o dostarczeniu towaru/wykonaniu usługi. W pierwszym przypadku opisy merytoryczne sporządzane przez WK wyjaśniają treść faktur, zastępując opis beneficjenta. Jeśli chodzi o drugi przypadek – dostawcy odmawiali wydania towaru przed zapłatą dokonywaną przez placówkę, stąd beneficjent nie mógł potwierdzić na fakturze (którą dopiero wysłał do placówki), że otrzymał towar. Placówka stopniowo rezygnowała w porozumieniach z ww. zapisów. Dla uzyskiwania potwierdzeń odbioru towarów wprowadzono protokoły odbioru. Dodatkowym elementem potwierdzającym właściwe wydatkowanie środków są tzw. raporty końcowe”.

(dowód: akta kontroli str. 500-505, 526-529, 666-675)

3. W trzech przypadkach Ambasada nie uzyskała od partnerów projektów raportów końcowych z realizacji projektów polonijnych. Zgodnie z postanowieniami zawartymi w badanych porozumieniach Beneficjenci zobowiązani byli, w terminie 14 dni od zakończenia realizacji projektu, do przedłożenia *Raportów końcowych z realizacji projektu*. Badanie złożonej do kontroli dokumentacji wykazało, że nie zawierała ona raportów końcowych w trzech sprawach (porozumienia 26/2013, 70/2013, 74/2013) spośród 24 badanych.

(dowód: akta kontroli str. 500-505)

Chargé d'Affaires a. i. wyjaśnił, że Placówka rozliczyła realizację projektów, mimo nie przedłożenia przez Beneficjentów raportów końcowych:

- projekt (porozumienie 26/2013) na podstawie faktur oraz informacji na stronie internetowej szkoły;
- projekt (porozumienie 70/2013) na podstawie materiałów (np. *media press release*) nadesłanych do placówki, informacji o Festiwalu na stronach internetowych organizatora oraz mediów polonijnych, faktury oraz przesłanych do placówki materiałów promocyjnych. Ponadto, uroczystego otwarcia festiwalu dokonał ówczesny Ambasador Marcin Nawrot;
- projekt (porozumienie 74/2013) na podstawie Aneksu do umowy najmu pomieszczeń na potrzeby szkoły, rachunków oraz informacji na stronie internetowej szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 500-505, 666-675, 775-816)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Ponadto, kontrola wykazała, że na dowodach księgowych nie umieszczano informacji o dacie wpływu dowodu do Placówki. Zgodnie z postanowieniami zawartymi w badanych porozumieniach rachunek/faktura powinna zostać dostarczony przez Beneficjenta do Ambasady w ciągu 7 dni od jego wystawienia, a płatność za dostarczone, prawidłowo wystawione dowody księgowe powinna nastąpić w terminie 30 dni od dnia ich wystawienia. Informacje o dacie wpływu dowodu księgowego do Referatu Administracyjno-Finansowego, zamieszczano po jego zaakceptowaniu pod względem merytorycznym przez WK. Kontrola wykazała, że:

- pięć spośród 21 dowodów wystawionych w związku z realizacją porozumień w 2013 r. zostało zapłaconych od 42 do 51 dni od ich wystawienia, tj. po terminie wynikającym z zawartych porozumień;
- siedem spośród 22 dowodów wystawionych w związku z realizacją porozumień w 2014 r. zostało zapłaconych od 35 do 69 dni od ich wystawienia.

(dowód: akta kontroli str. 504-505, 528-520)

Chargé d'Affaires a. i. wyjaśnił, że „Placówka samodzielnie opracowywała wzory porozumień, chcąc m.in. zapewnić jak najszybszy i najbardziej efektywny przepływ dokumentów. W praktyce okazało się jednak, że wprowadzone zapisy były zbyt restrykcyjne lub nierealizowalne. Placówka odnotowywała datę wpływu faktur do jednostki, jednak potem skupiała się na dbałości o kompletność i poprawność dokumentacji. Opóźnienia związane z dokonywaniem płatności wynikały z konieczności uzupełnienia i/lub poprawy faktur lub dodatkowych dokumentów do których uzupełnienia zobowiązany był beneficjent lub brakiem wystarczających środków w poszczególnych paragrafach budżetu DWPIPG placówki na sfinansowane ww. wydatków”.

(dowód: akta kontroli str. 666-675)

NIK zwraca uwagę, że na kontrolowanych rachunkach i fakturach nie uwidaczniano daty wpływu tych dowodów do Ambasady, a jedynie datę ich wpływu do RAF, co uniemożliwia stwierdzenie, czy dowody te wpłynęły do Ambasady w ciągu 7 dni od ich wystawienia. Kontrola dokumentacji przekazanej do badania nie wykazała korekt faktur, ani korespondencji świadczącej o występowaniu do wystawców dowodów księgowych lub Beneficjentów środków z budżetu Ambasady, o dokonanie korekt/zmian w tych dowodach. Porozumienia za 2013 r. regulowały obowiązki dotyczące zapłaty za rachunki/faktury w terminie 30 dni od ich wystawienia. W związku z powyższym Placówka zobowiązana była do dokonania płatności w tym czasie.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁷, wnosi o:

1. Wylimitowanie przypadków nieprawidłowego dokumentowania operacji gospodarczych.
2. Podejmowanie działań zmierzających do egzekwowania przestrzegania przez Beneficjentów postanowień porozumień dotyczących rozliczania projektów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

⁴⁷ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia   stycznia 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej

Dyrektor
Bogdan Skwarka

Kontrolerzy
Edyta Jamioł
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

Tadeusz Wrona
doradca techniczny

.....
podpis